

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallitus, § 343, 09.08.2021
Sivistys- ja kulttuurilautakunta, § 101, 23.06.2021

§ 343

Valtuustoaloite korona-toimenpiteiden lapsivaikutusten arvioimiseksi Tampereella - Ari Wigelius ja Inna Rokosa

TRE:7632/05.00.01/2020

Kaupunginhallitus, 09.08.2021, § 343

Valmistelija / lisätiedot:
Lauri Savisaari

Valmistelijan yhteystiedot

Lapsiasiamies Tiia Heinäsuo, puh. 050 411 2434, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Ari Wigeliuksen ja Inna Rokosan valtuustoaloite ja siihen annettu sivistys- ja kulttuurilautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Ari Wigelius, Inna Rokosa, Tiia Heinäsuo

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Sivistys- ja kulttuurilautakunta, 23.06.2021, § 101

Valmistelijat / lisätiedot:
Lauri Savisaari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Lauri Savisaari, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Ari Wigeliuksen ja Inna Rokosan valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Ari Wigelius ja Inna Rokosa ovat esittäneet valtuustoaloitteessaan korona-toimenpiteiden lapsivaikutusten arvioinnin käynnistämistä, jossa kuullaan mahdollisimman laajasti lasten omaa asiantuntemusta.

Vuoden 2020 alkupuolella Suomeen levinnyt koronaepidemia aiheutti monia muutoksia kuntien palveluissa. Kuten valtuustoaloitteessa todetaan, suosituksia on tehty sekä kansallisella että paikallisella tasolla. Paikallisen tason linjauksia on tehnyt Pirkanmaan alueellinen pandemiaohjausryhmä eli "koronanyrkki", jonka tehtävänä on ollut koordinoita alueellista viranomaistyötä ja toimenpiteitä. Ryhmä on kokoontunut viikoittain seuraten epidemiatilannetta sekä epidemian hillitsemiseen tähtäävien suositusten ja rajoitusten tarvetta. Tampereella on toimittu "koronanyrkin" ohjeistusten mukaan.

Suomessa eri tahot ovat selvittäneet tehtyjen rajoitusten ja linjausten vaikutuksia lapsiin, nuoriin ja heidän perheisiinsä. Selvityksiä ovat tehneet muun muassa valtioneuvosto, Ensi- ja turvakotien liitto ry, Pelastakaa Lapset ry ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL). Tampereella korona-aikana on tehty kyselyjä nuorille, perheille sekä lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimiville työntekijöille: perusopetuksen asiakastytytyväisyyskysely, opettajien ja opiskelijoiden etäopetusjakson kokemukset kaupungin lukioissa, kysely sosiaali- ja terveystieteiden työntekijöille sekä kokemukset etäopiskelusta Tredussa. Tampereen Vanhemmat ry on selvittänyt kotien etäkoulukokemuksia, varhaiskasvatuksen asiakasperheiden kokemuksia sekä kouluruokakokemuksia. Lasten kokemusten selvittäminen on ollut vähäisempää. Järjestöjen kanssa käytiin myös kesällä 2020 keskustelua siitä, millaisia havaintoja he ovat toimintojensa parissa tehneet liittyen perheiden tilanteisiin ja hyvinvointiin.

Tampere Junior -kehitysohjelmassa toteutettiin kyselyt poikkeusajan vaikutuksista tamperelaisiin lapsiperheisiin kesäkuussa ja lokamarraskuussa 2020. Kyselyyn vastasivat eri ikäisten lasten huoltajat. Vuoden 2020 lopulla tamperelaisille neljävuotiaiden lasten perheille tehdyn kyselyn mukaan perheiden tuen tarve, yksinäisyyden tunne, epävarmuus vanhemmuudessa olivat yleistyneet ja vanhempien jaksaminen vähentynyt. Näiden muutosten syynä on mahdollisesti koronaepidemia. Kyselyn mukaan myös lasten osallistuminen ohjattuihin kulttuuriharrastuksiin väheni. Osa harrastustoiminnoista oli kuitenkin mahdollista toteuttaa etäyhteyksillä tai pienissä ryhmissä suositusten mukaisesti. Pienten lasten osallistumisessa ohjattuihin liikuntaharrastuksiin ei ollut iso muutosta aikaisempaan verrattuna.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereella on korona-aikana tehty erilaisia toimenpiteitä, joilla on pyritty helpottamaan lasten, nuorten ja perheiden arkea, esimerkiksi koulujen ruokajakelulla etäopetuksen aikana keväällä 2020. Etäopetukseen tarjottiin myös välineitä lasten käytettäväksi, jotta etäkoulunkäynti olisi kaikille ollut mahdollista. Varhaiskasvatusta ja lähiopetusta perheet ja lapset saivat tarpeiden mukaan. Monissa palveluissa korona-aikana on tarjottu myös etäpalveluita, jotka ovat olleet helposti perheiden saatavilla. Myös järjestöt sopeuttivat ja muuttivat toimintojaan perheiden tarpeisiin vastaamiseksi. Kaupunginvaltuusto kohdensi lisätalousarviossa kesäkuussa 2021 kaikkiaan 28 työntekijän resurssin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Henkilöstöä lisätään perheneuvolaan, nuorisovastaanotolle, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon, ylä- ja alakouluihin, toisen asteen koulutukseen sekä opiskelijahuoltoon. Lisäksi oikea-aikaisen hoidon varmistamiseksi otetaan käyttöön uusi palveluseteli nuorten psykoterapiaan sekä laajennetaan palvelusetelin käyttöä perheneuvolassa. Tampere Junior -kehitysohjelman toteuttamien kyselyjen tulosten pohjalta tehtiin toimenpidesuosituksia vastaamaan perheiden tuen tarpeisiin. Yksi esimerkki toteutuneista toimenpiteistä on Peltolammilla kesällä 2021 järjestettävä maksuton puistoruokailu alle 16-vuotiaille.

Tampereella lapsivaikutusten arviointi on osa vaikutusten ennakoarviointia, johon on kaupunkitasoiset ohjeistukset. Vaikutusten ennakoarvioinnista on ollut tarjolla koulutusta, arviointiin liittyvää materiaalia on saatavilla intranetissä ja tukea arviointien tekemiseen on tarjottu sivistyspalvelujen yhteisistä palveluista. Yleisesti vaikutusten ennakoarviointeja on toistaiseksi tehty hyvin satunnaisesti. Nopeastikin muuttuneiden tilanteiden ja ohjeistusten vuoksi korona-toimenpiteiden vaikutuksia on ollut haastavaa arvioida ennakoivasti ja kattavasti niin, että lasten ja nuorten mielipiteitä olisi selvitetty. Lapsivaikutusten arvioinnissa on tärkeää huomioida lapsen ja nuoren elämänpiiri kokonaisuutena. Perheen ja toimintaympäristön sekä asuinalueen muutosten vaikutukset pandemia-aikana ovat keskeisiä lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Lasten ja nuorten kuulemisessa, esimerkiksi Lasten Parlamentin ja nuorisovaltuuston kautta, on vielä kehitettävää.

Kouluterveyskyselyssä kysyttiin keväällä 2021 erilliset kysymykset perusopetuksen 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokkalaisilta, 1. ja 2. vuoden lukiolaisilta ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoilta liittyen etäopetukseen, tuen saamiseen, onko ollut huoli koronaepidemiartunnasta sekä ovatko koronaepidemia tai siihen liittyvät rajoitustoimet vaikuttaneet perheen kanssa vietettyyn aikaan tai yhteydenpitoon isovanhempien ja kavereiden kanssa. Tulokset saadaan syksyllä 2021.

Tampere on mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallissa, joka perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Lapsivaikutusten arviointi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

ja sen käytäntöjen kehittäminen osana päätösvalmistelua on yhtenä teemana mallissa. Tavoitteena Tampereella on lisätä lapsivaikutusten arviointia ja luoda hyviä käytäntöjä arviointien systemaattiseen tekemiseen.

Tiedoksi
Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§343

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)